

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босну и Херцеговину на годину 12 перпера на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље непосредно Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије г. Вељку Рамадановићу, к. ц. агенту у Котор.
Допис се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број од пет цифара из петит слова по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре, из виших слова сразмјерно више. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед именоване цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 50 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија

Излази суботом

Одговорни уредник: М. Павловић

СЛУЖБЕНИ ДИО

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Правде, постављамо:
за секретара I кл. Великог Суда, са годишњом платом од 2400 перпера д-ра Станишу Илију, свршеног правника.
Наш Министар Правде нека изврши овај указ.
Цетиње, 22. јуна 1913.

НИКОЛА с. р.

Министар Правде,
Љуб. А. Бакић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела постављамо:
за управника цетињске поштанско-телеграфске станице с годишњом платом од двије хиљаде и четири стотине перпера Марка Ф. Шоћа, досадашњег поштар-телеграфисту друге класе исте станице;
у цетињској поштанско-телеграфској станици за поштара-телеграфисту IV класе с годишњом платом од хиљаду и четири стотине и четрдест перпера Сава Н. Поповића;
у барској поштанско-телеграфској станици за управника с годишњом платом од двије хиљаде и двије стотине перпера Марка З. Ђурашковића, досадашњег поштар-телеграфисту треће класе исте станице;

у барској поштанско-телеграфској станици за поштара-телеграфисту шесте класе с годишњом платом од хиљаду и осамдесет перпера Љуба Клисића, бившег поштар-телеграфисту исте класе;
у подгоричкој поштанско-телеграфској станици за поштара-телеграфисту шесте класе с годишњом платом од девет стотина и шездесет перпера Милана Ђуровића, манипуланта цетињске поштанско-телеграфске станице;

у вирској поштанско-телеграфској станици за управника с годишњом платом од двије хиљаде и четири стотине перпера Шака Н. Шоћа, досадашњег вршиоца дужности управника и поштара-телеграфисту друге класе исте станице;
у контролном одјеку поштанско-телеграфског одјељења министарства унутрашњих дјела за писара прве класе с годишњом платом од хиљаду и четири стотине и четрдесет перпера Љуба Поповића.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 12. септембра 1912. године, под број 398, донесено на основу члана 120., тач. 7. Устава, које гласи:

„Да се Прел Марк Поповић, турски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 12. септембра 1912. године, под број 398, донесено на основу члана 120., тач. 7. Устава, које гласи:

„Да се Прел Марк Поповић, турски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету,

одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 27. маја тек године, под број 1., донесено на основу члана 120., тачке 7. Устава, које гласи:
„Да се Алекса И. Мирковић, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 27. маја тек године, под број 1., донесено на основу члана 120., тачке 7. Устава, које гласи:
„Да се Алекса И. Мирковић, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 5. јуна тек године, под број 20., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„да се Лако Антонијевић, Крсто Терзић, Томо Старовић, Томо Вукомановић и Танасије Тепавчевић, аустријски поданици из Херцеговине, изузетним путем приме у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 18. јуна тек године, број 34., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„Да се Марко Л. Бан, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 18. јуна тек године, број 34., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„Да се Марко Л. Бан, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 20. јуна тек године, под број 40., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„Да се Д-р Станиша Илић, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 20. јуна тек године, под број 40., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„Да се Д-р Станиша Илић, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

МИ
НИКОЛА I
по милости Божјој
КРАЉ И ГОСПОДАР ЦРНЕ ГОРЕ
На приједлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, а на основу члана 40. закона о пословном реду у Државном Савјету, одобрили смо и одобравамо рјешење Државног Савјета од 20. јуна тек године, под број 40., донесено на основу члана 120. тач. 7. Устава, које гласи:
„Да се Д-р Станиша Илић, аустријски поданик, изузетним путем прими у црногорско држављанство“.
Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.
Цетиње, 21. јуна 1913. г.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НИКОЛА с. р.
Министар Унутрашњих Дјела,
Љубуд Гојинић с. р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— На рођен дан Његовог Краља. Височанства Краљевића Нашљедника у понедељак, 17. о. м., било је благодарење у 11 сати прије подне. Благодарену је присуствовао Његово Величанство Краљ Господар, Њихова Краљ. Височанства Књаз Мирко и Петар и Њихова Краљ. Височанства Књагињица Ксенија и Вјера. Били су још чланови Краљевске Владе, државни великодостојници, генералитет и официрски кор, чиновници и грађанство. Послије благодарења, пошто се Његово Краљ. Височанство Краљевић Нашљедник налази у иностранству, вршено је уписивање у књигу у мјесто честитања.

Министар Пашић о спору с Бугарском

Биоград, 17. јуна
Министарс председник Пашић, одговарајући на интерпелацију у Скупштини, држао је овај говор:
„Допустите ми да у кратким потезима изнесем развој наших политичких односа са Бугарском од дана кад сам изнио мој експозе пред Народну Скупштину.
Господа посланици који су ми управили питање, наћи ће одговор у мојем експозеу, који је имао свој додаток у тајној сједници. Изнијевши у експозеу погледе на српско-бугарски спор, српска влада тражила је да уговор о савезу буде ревидиран ушљед тога што је исти претрпио измјене у току рата и ушљед спољашњих догађаја. На основу тога влада је тражила да се спорно земљиште подијели према ревидираном уговору. Као најсходнији начин да се овај спор оконча, влада је дала овај предлог: Савезници треба међу собом да ријеше ово питање, учвршћујући тако савез, и да овоме даду јачу и ширу подлогу. Три дана прије него што сам изнио мој приједлог пред Н. Скупштину, влада је предала Бугарској ноту, којом је предлагала да уговор српско-бугарски буде ревидиран и да ревизија утврди спорно земљиште. Бугарска влада није дала одговор.
Да би се избјели рђави утисци који су се распростирани на све стране поводом овог спора, српска је влада тражила састанак два министра председника да би покушали да нађу начин да се спор оконча. На састанку оба председника влада би ријешено да се председници савезничких влада састану у Солуну и да ту покушају да поравнају међусобно отпочети спор. Али тек што се председник српске владе био повратио у Биоград, стигла је вијест да је председник бугарске владе Гешов дао оставку ушљед неспоразума у његовом кабинету односно састанка у Солуну. Неколико дана иза тога Данев је саставио нови кабинет. Ова нагла промјена кабинета одмах последије одређеног састанка у Солуну изазвала је свуда негодовање и претпоставку да је Бугарска хтјела тиме с једне стране да добије времена а с друге да избјегне одређени састанак, на коме би се учинио поку-

шај да се спор оконча на мирни начин.

Кад Његово Царско Величанство Цар Русије увидје да се избјегава споразум и да пријети опасност рата, он упути отворена писма Српском и Бугарском Краљу позивајући их да се спор оконча помоћу арбитраже, наглашавајући тешку одговорност пред словенским свијетом за онога који буде дао повода за један братоубилачки рат. За доказ своје добре намјере да се спор што прије оконча на миран начин, пошто је могао у свако доба узети озбиљан карактер и онемогућити ријешење на миран начин, српска се влада обратила нотом бугарској влади предлажући јој да се сведе на четвртину број војска, што би дозволило да се добије довољно времена како би се спор свршио на миран начин. Бугарска влада није директно одговорила на ноту већ је ставила услове, за које је унапријед била увјерена да неће бити усвојени. Она затражи заједничку окупацију спорног земљишта у Македонији (спорног по бугарском мишљењу). Она такође затражи да се обије страке обрете, у што краћем времену, једним меморандумом арбитражу за регулисање спорног питања. Српска влада нашла је наравно за праведно да одбије захтјев бугарске владе, држећи се пређашњег свог гледишта т.ј. да се одмах сведе на четвртину број војске, али без икаквих услова, да се у што краћем времену састану председници савезничких влада на споразум у Петрограду и да се, напошљетку, у случају неуспјеха споразума између председника влада, обрете високој арбитражи да она на новој и широкој бази ријеша између савезника спорно питање, узимајући у виду животне интересе Србије. Тек пошто је бугарска влада одговорила на потоњу ноту српске владе, која се односи на демобилизацију и смањивање броја војске, бугарска влада одговара на ноту која се односи на ревидирање уговора, а која је истој раније била упућена. Она је покушала да у овом одговору ослаби аргументе у српској ноти, те је нота била и публикована. Као и прије, бугарска је влада тврдила да у савезничком уговору није било никакве измјене, тражећи да се примијени члан II тајног додатка уговора који се односи на разграничавање.

Српска влада је тврдила да је уговор био измијењен у току самог рата, а бугарска влада је тврдила напротив да није било никакве измјене у говору. Србија је пристала на арбитражу, али под условом да се уговор ревидира, а Бугарска напротив да се у уговору не учини никакве измјене. Руска је влада, старајући се да нађе начин на који би се обије владе сагласиле, позвала савезничке владе да изјаве своју готовост за преговоре односно арбитраже према статутима уговора. Ми смо одговорили да не можемо примити арбитражу на основу уговора пристајући у начелу на арбитражу. Што се више размишљало односно начина арбитраже, то су се све већа показивала тешкоће. И разилажење погледа односно исте српске и бугарске

владе појавило се сасвим јасно, тако, да су обје стране затражиле арбитражу под извјесним условима, а на такав начин није ни могло бити арбитраже. Висока арбитража пак да би изрекла свој суд није дозвољавала никаквих услова ни од стране Србије нити од стране Бугарске. Покрај ових потешкоћа појавише се ево и сукоби који се тичу свих савезника. Грчко-бугарски сукоб који се тиче такође разграничавања од велике је важности за балкански савез и немогуће га је одвојити од неспоразума српско-бугарскога. Све балканске државе савезнице су солидарне и све су се обавезале да се одупру сваком нападу који би могао доћи са стране. Ако се и жели да се ријешити српско-бугарски неспоразум, треба исто жељети и за неспоразум грчко-бугарски, јер то захтијева одржање мира на Балкану, пошто мир неће бити загарантован ако се не уреду сва питања. На основу својих обавеза и на основу својих животних интереса, Србија је веома заинтересована односно разграничења Грчка, као год што је и Грчка заинтересована односно разграничења Србије. Сва четири балканска савезника заједно се борише противу непријатеља и сва четири савезника заједно приступише преговорима у Лондону, гдје Турска уступи своје земљиште савезницима, што је влада одмах изјавила да је потребан састанак четири председка савезничких влада да би они међусобно уредили спорна питања. Ако би се овај састанак осујетио, што би било веома жалосно, или ако се на састанку савезници не би могли споразумјети, онда да се приступи арбитражи, која би скупа ријешила спорна питања и тако отклонила сваки конфликт међу балканским савезницима. Мишљења сам да ови погледи преовлађују у Србији, у Русији и у неким балканским државама, које желе да се једновремено уреду сва питања и отклоне компликације. Позивајући сва четири председника савезничких влада да дођу у Петроград и да покушају ријешење спора међусобно, царска руска влада потврђује ово гледиште и даје згодан начин да се уреду сва питања.

Пошто се српска влада увјерила да ће се српско-бугарски спор рјешавати на широј бази него што је одређено у четвртој члану тајног додатка уговору и да ће се истовремено рјешавати и спор грчко-бугарски, она је пристала на арбитражу. Аргументи, које је влада изнијела пред Скупштином у одбрану животних интереса Србије, били су упућени бугарској влади односно ревидирања уговора, у писму Краљевом упућеном Руском Цару, као год и у меморандуму.

Српска влада се држи погледа које је она изнијела пред Скупштином. Пристајући на позив арбитраже, српска влада сматра да је испунила захтјеве уговора и да је дала нових доказа за њену тежњу да се неспоразум оконча на миран начин". (Б. Пресбир).

Бугарска и савезници

— Биоградски Пресбир —

Биоград, 17. јуна. — Криза кабинета биће формално ријешена сјутра послје гласања скупштине и остаће Божановић, а измијениће се министар правде. Јучер је била сједница старорадикала, на којој је Пашић дао задовољавајуће изјаве. Рекао је, како се тврди, да има увјерење да ће Русија судити повољно Србији. Упитан хоће

ли Вардар бити граница, рекао је да се нада да ће граница да буде још јача. Данас је сједница Н. Скупштине, која се с нестрпљењем очекује. Већ у 8 сати биле су препуне галерије. Сједница је почела око 9 сати. Пашић је одмах дао изјаву на интерпелације. У своме говору он је рекапитулирао дипломатску преписку и казао да је разлику гледишта Србије и Бугарске у томе што Србија тражи безусловну демобилизацију, састанак министара и директан покушај споразума, ревизију уговора и арбитражу на ревидираном уговору. Бугарска све то неће. Русија је предложила да обје владе разговарају преко премијера у Петрограду а у случају неспоразума да арбитражу прима. Србија је одговорила да у начелу прима арбитражу, али је не може примати на основу уговора. Ако обје стране остану при својем гледишту, не може бити арбитраже. Међутим Цар не прима услове, а тешкоћа је и у томе што се рјешењем питања о ваљаности стварног уговора не рјешавају сва спорна питања. Спор бугарско-грчки не може се одвојити од српско-бугарског, јер све балканске државе су у савезу и обавезале се штитити се од напада било које стране. Све четири државе ратовале су заједно и Турска је свима заједно уступила територије. То је капитално; сва питања морају се рјешавати заједно и истовремено. Ако буде немогућ састанак министара, потпадају сва питања савезника арбитражи. Кад је српска влада стекла увјерење да ће се спор рјешавати на широј основици и са вишег гледишта и да ће се донијети оцјена на основу свих података, који су измијенили уговор, као и да ће се рјешењу српско-бугарскога спора приступити онда када и рјешењу грчко-бугарског, онда је донијела одлуку да може примити арбитражу. Влада је послала у Петроград опширан меморандум српских захтјева и разлога, примајући позив за арбитражу. Српска влада изјављује да стоји на оном истом гледишту на коме стајала дајући познати експозе.

Ове изјаве побудиле су велико одобрење већине. Послије тога говорио је националац Рибарац, пребацујући влади што раније није прислијила Бугарску на ревизију и што није прогласила анексију. Ставља мотивисан предлог за прелаз на дневни ред, којим позива владу да поведе кораке у смислу анексије. Напредњак Маринковић критикује досадању неодлучност владе и не ставља предлог за прелаз на дневни ред. Самосталац Драшковић предлаже мотивисан предлог за прелаз на дневни ред сагласно ономе који је скупштина примила приликом експозе, означајући неуступке као животне интересе. Министар Љуба Јовановић доказује како западна Македонија није бугарска и како немају Бугари ондје никаквих културних и историских споменика. Сједница је одложена до сјутра, када је наставак дебате и гласање. Продријеће вјероватно резолуција Драшковића. Као и пошљедњи пут, Пашић ће добити овлашћење да иде у Петроград уз резерве неуступање експозеом означених животних интереса.

Данас у девет и по сати за вријеме дебате у Скупштини, дошло је Пашићу из Скопља прво обавијештење о новим нападима Бугара. Послије десет сати објављене су прве вијести, према којима су ноћас у два сата Бугари напали према Штипу предстраже, а у три сата и четрдесет минута отпочели су први артиљериску ватру и скоро за тим напад на цијелој линији Ријетке — Букве — Злетово — Хеокази. Исто тако напали су Србе код Валандова, намјеравајући пресећи жељезницу код Ђевђелије. У извјештају

врховне команде каже се, да је ово доказ да су Бугари започели рат без објаве. Срби су прихватили борбу.

Према приватним вијестима, Бугари су још прекиношћу почели нападати страже код Штипа, али су били сузбијени. Сада у подне стигла је нова вијест из Скопља да су Бугари ноћас и јутрос извршили напад и на цијелом грчком фронту. На српској страни траје борба на цијелој линији од извора злетовске ријеке до Штипа. У борби учествују веће масе пјешадије и артиљерије.

И мјеродавни кругови сматрају да је рат фактично започео наступањем Бугара, јер не зна се како би се сада могле борбе обуставити. Ипак уопште се сматра да рат неће спријечити дипломатску акцију у Петрограду.

Ноћас у девет и по ненадно је допутовао овамо Престолонашљедник Александар, а јутрос Принц Ђорђе. Јучер је Пашић био у Двору, гдје је исто што и данас реферисао у Скупштини. Црногорски премијер Вукотић јучер и данас посјећивао је Новаковића, Пачуа и Пашића, код кога је био и на ручку.

Биоград, 18. јуна. — До сада у подне није била никаква страна интервенција овдје.

Престолонашљедник и Принц Ђорђе, који су јучер били овдје, отпутовали су ноћас у Скопље.

Војни кругови држе, да рат не може дуго трајати, јер се на цијелој линији сконцентрисане компактно масе на обим странама и главна одлука мора пасти на Овчем Пољу.

О задржаном српском куриру нема још гласа. Спалајковић је овдје и не иде у Софију натраг. Тошев још није отпутовао.

Са мјеродавног мјеста издано је послје подне саопштење, којим се констатује да су јучер Бугари са 100.000 војске напали нашу војску прешав демаркацијону линију на неколико мјеста.

Послије подне Бугарска је предала ноту, којом се жали на напад српске војске на граници. Изгледа да је нота нарочито удешена, јер се у њој помињу извјесни догађаји који су се збили по предаји исте. Чудновато је да Бугарска Агенција говори о нападу Срба у тренутку кад је напад отпочет са стране Бугара, јер је утврђено да је бугарски напад учињен прошле ноћи у 2 часа. Кретање бугарских трупа запажено је још 15. ов. мјес. и претпостављало се да Бугари већ спремају напад. Тако исто и напад на сву грчку линију доказује да је извршен с предумишљајем. Да је тако види се и из чињенице, да су Бугари противно уобичајеним правилима у Цариграду зауставили српског курира, који је путовао у Софију у српско посланство са инструкцијама за посланика. Кораци учињени због тога остали су без резултата. Српска влада је јако изненађена оваквим поступцима Бугарске, који су учињени противно међународним правилима.

Према вијестима из Скопља, Бугари су спремили систематски напад на цијелом фронту, што су српске војне власти предвиђале послје пошљедњег злетовског напада. Констатује се, да је Србија показала најјасније мирољубивост, што их није за цијело вријеме када су Бугари били на Чаталци и слаби на граници напала ни најмање, што је предлагала демобилизацију, коју је Бугарска одбила, што су сукоби почели концентрацијом бугарске војске на граници, што су Бугари атакрали поново Грке, потискивали се напријед код Штипа, Валандова и Злетова, гдје није дошло раније до сукоба само због обазривости и одступања Срба. Он-

да су Бугари пустили четнике, по-дупиране војском. Најпослије је војска почела упадати и напоскон јучер ноћу упали су на цијелом фронту. Тошев још јуче у 10 прије подне најавио је протестну ноту за нападе, који су почели тек послје два сата ноћу, што доказује да је нота била дан прије спремна, јер су Бугари имали прекиношћу да нападну, што је изостало ушљед непредвиђених запрека.

Вијести о препаду изазвали су силно огорчење, које се распламтјело братимљењем са црногорским трупама, које полазе на границу.

Ноћашњи телеграми јављају да је борба вођена на цијелој линији на ријекама злетовској и Брегалници, нарочито на линији Пестемелци, јужно од Штипа, Тргораца, кота 650, Похово, Некпоза, Дреново, Ријетке Букве и Царев Врх. Дужина ваздушне линије износи шездесет километара. Најжешћи напади били су у правцу линије Драгово — Карван, па Ријетке Букве — Царев Врх, па Тохово — Некази и Драгово — Гавран. Јуче пред подне одупирали су се само српски предњи дјелови много јачој бугарској сили, а пред вече ступиле су напријед веће српске масе. Официри су предњачили војницима, који су показали силну резистенцију.

Код Ђевђелије су моментално Бугари прекинули везу Срба и Грка и хтели пријећи Вардар са цијелим пуком и артиљеријом, али су сузбијени од два батаљона српскога трећег позива и веза је успостављена. Ђевђелија је остала и даље у српским рукама. На десном српском крилу од Криволака до Гумнице на фронту од 70 километара јуче су биле борбе, али са мањом жестином. Ноћас цијеле ноћи вођене су борбе, које су у шест сати у јутру прекинуте, али су се сада распламтиле а нарочито на јужном фронту уз Вардар и око Штипа, који су, по приватним вијестима из Скопља, морали Срби да бомбардују, те су га Бугари напустили. У тој борби одликовао се ужички пук и погинула два виша српска официра, а двадесетак рањено. Бугари су потиснути овдје за седам километара од старих позиција.

Са старе српско-бугарске границе још нема вијести о сукобима, а данас до подне нема у опште никакве друга вијест, осим да су жељезнички чиновници српски са пограничнога Цариграда ноћас пребјегли у Србију. На цијелом грчком фронту траје борба непрекидно. До јутрос учествовало је са бугарске стране сто хиљада војника. На Овчем Пољу, гдје је главна борба, оперира армија бугарског генерала Ратка Димитријера са најбољом војском.

Сама чињеница да су борбе започеле дефанзивом Срба а нападом Бугара на самим српским позицијама с ову страну ријеке злетовске и Брегалнице, као и Вардара, дакле на српској зони, показује да су Бугари нападачи. Око Штипа вођена је жестока борба са обостраним великим жртвама. Штип је освојен. Како се сада дознаје, још су се синоћ Срби пробили до обронака планине Пљачаквице, десет километара источно од Штипа. Борба је данас настављена на цијелом фронту. Српске трупе напредују у правцу Штип-Кочане, које је, према неким вијестима, већ заузето. Тиме би била за сада пресејена бугарска Вандала од бугарске Ђустендилске армије. Борбе су најжешће са веома великим обостраним губитцима. Бугари су код коте 650 јучер, након неуспјелог напада, оставили хиљаду двјеста својих на бојишту. Вис код села Дренка заузела је на бајонет српска пјешадија. Бугари су у дивљем бјегству одступили, оставивши шест

топова и четири кара. Данас је једна бугарска чета, наступајући ка Горњем Трагероду, нападнута бајонетом од Срба, положила оружје. Са више страна јављају повеће пребјегавање бугарских војних бјегунаца.

Вечерашња „Самоуправа“ пише да је кошка бачена. Бугари су пријешли Рубикон, загазив у освајачки рат, не имајући повјерења у миран успјех своје ствари. Са вјером у Бога и правду, Србија, Грчка и Црна Гора примају рукавицу и улазе у рат, дубоко жалећи што им је силом наметут, али надајући се да ће из њега никнути боља и здравија основа за будуће политичке односе на Балкану.

Бугарска редовна војска од 100.000 војника изненадно пријеђе јуче у 2 часа демаркациону линију. Јуче цио дан Бугари нападаху на цијелокупном српско-грчком фронту и скупљаху се дуж ријеке Брегалнице и Злетово. У почетку борбе са српске стране учествовале су само предстраже у мањини према надмоћности бугарских нападача. Ипак су успјеле да задрже своје положаје од јутра до мрака. Касније бугарске трупе биле су одбијене на цијелој фронту. Два српска батаљона борила су се са два бугарска пука и спријечише потоње да пријеђу Вардар код Ђевђелије, гдје су српске трупе добиле помоћ тек синоћ. Данас се бој наставио. Срби нагло напредују у правцу Штипа и Кочана.

Јављају службено из Скопља о почетку јучерашњих борба шљедеће: У своје нападу током јучерашњег дана Бугари су развили снагу преко 100 батаљона пјешадије са преко 200 пољских и брдских топова и хаубица. Са српске стране учествовало је око 30 до 40 батаљона са 30 топова. Напад је имао карактер изненадне једновремене навалe огромних снага. Док су се и могли очекивати изненадни мучки мањи напади као код Злетово и Неокази, ипак се није мислило да ће Бугари ићи до тога степена да читавим армијама нападну прије прекида дипломатских односа. Ова изненадност систематски је припремана најразнијим начинима на цијелом фронту подмуклим средствима, што свједоче шљедећи примјери: На појединим мјестима фронта бугарски војници говорили су нашим да осуђују бра-тоубилачки рат, који желе политичари у Софији и уговорили су да не пуцају једни на друге. Наши су примили те разговоре с неповјерењем, и доиста на неколико мјеста у току напада дигосе Бугари пушке у вис и показали су бијеле заставе, али у мјесто предаје учинили су бајонетски напад. Један бугарски батаљон, користећи се мраком, дошао је близу једне српске батерије. Српска пјешадија, која је била близу, отвори ватру и Бугари на то повикаше: „Наши смо, не пуцајте!“ Настаде забуна, ватра буде обустављена а Бугари извршише на то напад и заузеше четири српска топа. Превара би опажена до душе доцкан, али то раздражи српске трупе и како је почело свитати као један човјек кретаху се српска два батаљона и једним бајонетским налетом преузеше отету батерију од Бугара и што од њих не паде, даде се у бјегство. Други примјер: На мосту преко Брегалнице код Штипа стајала су вазда по два бугарска и српска стражара. У недељу послније подне командир бугарске страже позове српске официре са предстраже да се заједно фотографишу, пошто су несугласице изравњали и рата неће бити. Сликали се доиста, али Бугари у очи истог дана најпрецизније измјерили су одстојање до српских ровова, извели скривено на поло-

жај читав артиљериски пук са тридесет и шест топова и извршили су све за напад. Заједничко сликање било је у недељу по подне, а у понедељак изјутра Бугари су предузели изненада силан напад на наше предстраже. У истом тренутку је 30 топова почело сипати ватру. Цијела просторија између ровова и бивака била је засута шрапнелима и митраљезима. Ко год је покушао да се пробије до заклона, падао је. Трупе су биле принуђене одрећи се заклона и посјести утврђене положаје. Развио се крвави бој. Срби су се лавовски тукли са бугарском надмоћном снагом. Бугари су све јаче наваливали, али је долазила Србима помоћ. Бугарски напад је одбијен на цијелој линији са огромним губитцима. Гомила мртвих нападача покрила је поље, али и са српске стране било је тешких губитака. Из чете која је била на предстражи на мосту код Штипа рањени су били официри, наредници и седам поднаредника. Али сада долази најстрашније: Како су наши предњи дјелови били принуђени да се, очекујући појачање, у позадини повуку пред изненадном навалом далеко јаче снаге, оставили су своје најтеже рањенике у биваку под шаторима под заштитом женевске конвенције. Бугари су побили бајонетима све ове рањенике. Као жртва овог беспримјерног јунаштва пао је један од највећих јунака овога дана мајор Милан Васић. Бугарски напад коначно је одбијен. На свима тачкама са српске стране почеле су се ангажовати јаче снаге. Трупе се бију необично огорчене. Наши губитци знатни, али су бугарски огромни. Грци, по стиглим вијестима, држе се одлучно.

Споменути испади напада бугарских, који приказују сву разлику између простодушне природе српских војника, који иду на братимљење и бугарских који спремају мучки напад и кољу рањенике, створили су толико огорчењек од Срба да се борбе воде невјероватном жестином и безобзирношћу. Навала на Штип и унакрсна ватра српских топова против Бугара била је страховита, поразна. Штип је скоро читав порушен.

Биоград, 19. јуна. — Данас је у Народној Скупштини сједница прекинута ушљед рата, који је заузео сву владину пажњу. Сједница ће бити настављена чим се положи мало разбистри. Предсједник Скупштине при закључењу сједнице држао је одушевљен говор, којим је поздравио побједоносну српску војску. Говор је био поздрављен великим усхићењем.

У својем говору у Скупштини министар просвјете Љ. Јовановић изјавио је да није Русија била прва међу европским државама, која је почела водити своју политику на Балкану, већ Аустрија, нашљедница римског и германског империјализма, која се преко Евгенија Савојског упутила Цариграду кад је Русија била још далеко не само од њега него и од Црног Мора. Тек касније Русија је започела своју политику или као савезник или као противник Аустрије. Русија је тада нашла Аустрију као у положају закупника Балкана, и сада може ли се рећи да Русија долази на Балкан с истим циљевима? Не, Русија је дошла најприје с том наміјером да под руским књажевима обнови Стару Византију и доцније, кад је тај политички правац морао бити напуштен, Русија се јавила са политиком, која се испољила у Сан-Стефанском Миру. За образовање санстефанске Бугарске нама припада један дио одговорности, и то не само ондашњој нашој влади, него и цијелом српском народу. Због тога појавила се искрена стрепња у српском народу, да се по-

грјешка Русије не би поновила. Међутим ова стрепња није оправдана. Не треба заборавити да су Срби касније ушли у комбинацију руске политике. Срби су се користили доласком Русије на Балкан.

У току данашње борбе прва српска армија потиснула је Бугаре на цијелој линији, заузела је Дренак, Перушине и заплјијенила је 6 топова. Други дио српске војске заузео је Древено. Битка на Ријетким Буквама продужује се с успјехом српских трупа, које заробише 20 бугарских официра, 58 подофицира и више од 700 бугарских војника. Бугари су потиснути до ријеке Злетово и Брегалнице. Наши губитци нијесу још познати.

Јутрос рано крвава битка отпочела је на цијелој линији од Ријетких Букава, Злетово до Штипа. Борба је трајала цио дан. Бугари су покушали одлучни напад, који су српске трупе на цијелој фронту одбили. Бугари се повлаче, гоњени од Срба, пут Кочана и Штипа. Било је више напада бајонетом. У овим нападима показаше чудо од храбрости српски пукови XIX, VI, XI. Непријатељ бијаше десеткован од стране наше нове артиљерије великога калибра. Храбра шумадиска дивизија, у чијим се редовима цио дан налазио Нашљедник Александар, у једном нападу бајонетима отела је од непријатеља 10 пољских топова са муницијом и заробила једну читаву компанију бугарских војника. Остале српске трупе заробише више од 1.000 бугарских војника, 120 подофицира и 30 официра. Бугарски заробљеници изјавили су да им је прејуче прочитана прокламација Краља Фердинанда, којом се објављује рат Србији и Грчкој.

Послије страшне битке од два дана Бугари су се повукли на цијелој фронту, гоњени од наших трупа, које их примораше да пређу с ону страну Брегалнице и Злетово, на чијим лијевим обалама заузимају одбранбене положаје. Бугарски су губитци огромни. Према нашим потоњим извјештајима, ми смо заробили 30 официра, 120 подофицира и више од 1000 војника. Заузели смо 10 брзометних пољских топова. Наша војска продужава напредовање, обраћајући особиту пажњу на сваки бугарски покрет. Бугари су били истакли бијеле заставе у цијељи преговора, али то је било само изговор да би добили времена да одахну. Послали су парламенте у српски Главни Штаб, који није показао расположење да уђе у преговоре.

Биоград, 21. јуна. — Борба другог дана, у уторак, била је у хаотичном и безумном бјегству 7 дивизије, која је била у јачини од 24 батаљона и 70 топова; она је била одбачена на лијеву обалу ријеке Злетово, ту су их српске трупе приморале да оставе велики број мртвих и рањених. Тек су Бугари почели да одступају гоњени српском пјешадијом, тада је српска коњица јуришала и повлачење бугарско претворило се у безумно бјегство. Бугари су оставили цијелокупне батерије, митраљезе, бацили су пушке муницију и пртљаг. Са заједничким комбинованим напором српске пјешадије и коњице, освојена је цијела брзометна пољска батерија од 4 топа, 11 кара са запрегом, послугом и официрима. Осим тога плијена, Срби су заузели 9 топова брзометних пољских, 13 кара и 7 брзометних брдских топова и цијелу секцију митраљеза, као и 4 топа са потпуном запрегом и спремом, а уз то велики број пушака и муниције. Срби су заробили и потпуковника, који је командовао XIII. пјешадијским бугарским пуком, који је био распрштен; 10 официра, 1000 подофицира и војника.

Бугарски су губитци врло огромни. Према њиховим мртвим и рањеним, које су оставили на бојном пољу, они морају да имају 700 мртвих а 1800 рањених; српски губитци, и ако су велики, ипак су мањи од оних бугарских. Најкрвавија борба била је на српском десном крилу. Послије страховитог бугарског пораза Срби су заробили 19 официра, 198 подофицира и више од 1500 војника. Послије карантине од 6 дана, заробљеници ће се предати заштитним српским трупама.

Биоград, 21. јуна. — И ако су наша пјешадија и наша артиљерија заузимаје код Кара Хоџали врло изложене положаје ипак су успјешно дјествовале против три бугарска пука. 18. јуна послније подне српске трупе пријешле су у офанзиву. Око два сата појавише се два бугарска официра као парламентарни и изјавише да према споразуму двају генералштаба непријатељства се морају обуставити. Српски командант је изјавио да му је непозната та наредба, али је обећао да ће прекинути паљбу, ако се Бугари уклоне са нашег земљишта. Официри бугарски одговореше да ће о томе извјестити њихова команданта и саопштити његов одговор. У току два сата наши су чекали на одговор кад одједном Бугари отворише жестоку паљбу са доминирајућих положаја. Ноћу ми смо их изагнали са положаја Фарика, гдје су се били утврдили злоупотребијевши наше повјерење.

Данас у два сата послније подне први транспорт заробљеника од хиљаду сто шездесет и шест војника, 17 официра и два бугарска љекара пријешао је кроз Скопље; то су остаци 13 пјешадијског бугарског пука.

Биоград, 21. јуна. — У архиви војних бугарских операција, коју је српска војска нашла код 30. бугарског пука, нађена је оригинална наредба команданта друге бригаде 4 дивизије из Преславе, којом се јасно доказује, да су се Бугари унапријед и с утврђеним планом спремали да изненада нападну на српску војску са цијелом њиховом четвртој армијом, чија је јачина износила више од сто батаљона пјешадије, двије стотине топова и којом је командовао министар војни генерал Ковачев. Та наредба је била утврђена према диспозицији армије и носи № 21 од 16. (29.) јуна у 8 сати у вече у селу Бања Мусети, округ Кочани. Ми ћемо из ње изложити текстуално најкарактеристичније изразе: Прво: Сјутра почињу војне операције противу Срба и Грка наспрам фронта српских линија које се налазе дуж ријеке Злетово. Друго: Армија ће отпочети своје операције сјутра 17. у три сата у јутро и напасти на непријатеља. Треће: Одред од двије колоне (бригада подијељена у двије колоне) мора се привући до три сата на обалу ријеке Злетово без ларме и уништити предстраже непријатељске, а затим изненадити непријатеља. Ако се води рачун о трајању времена а такође и групирању трупа према утврђеном плану, о издавању нужних наредаба најмањим јединицама, онда се да лако закључити, да су припреме за тај нападај спремне у Софији бар прије 15. јуна, дакле баш у оном моменту као су се Бугари претварали да су спремни да прихвате мирно ријешење сукоба.

Биоград, 21. јуна. — Овога часа саопштава се по телефону из Скопља шљедећа вијест: Послије крвавих борба српске трупе заузеше јаку бугарску позицију Рачане, која доминира цијелу долину Кочана и у близини је вароши Кочане. Тај положај бранила су 32 батаљона бугарска и 80 топова. Заузећем рачанског положаја српске трупе

овладаше вароши Кочаном и комуникацијама. Трупe бугарске се журно повлаче.

Биоград, 22. јуна. — Побједоносна српска војска продрла је код Ћустендила у Бугарску.

— **Бечки Кор. Биро** —

Софија, 17. јуна. — Острво Тасос гори.

Биоград, 17. јуна. — Тврди се, да ће у сјутрашњој скупштинској сједници владине присталице изјавити Пашићу повјерење.

Софија, 17. јуна. — Сукоб између српских трупа и бугарских четника код Злетова догодио се ушљед тога што су српски војници покушали насиља над сељанкама, те су сељани напали на војску, којој је дошао у помоћ један батаљон, да би сузбили напад. У томе боју између македонских четника и српских трупа Срби су имали повећи број мртвих и рањених. Срби су запалили Злетово.

Биоград, 18. јуна. — Пашић, одговарајући на интерпелацију у Скупштини, изјавио је, да је убијењен да ће руска арбитража бити на широјој бази и да ће спор српско-бугарски бити ријешан заједно са спором грчко-бугарским, те према томе српска влада, пристајући на арбитражу, остаје при истим погледима изнесеним у потоњој изјави. Одобравање на десници.

Атина, 18. јуна. — Пресбироскопштава шљедећу депешу из Солуна: Бугарска је војска отпочела напад на грчке и српске трупе око Меџикова, Богданице и Ђевђелије; говори се да је Ђевђелија заузета од стране Бугара. Бугарске трупе наступају према Лефтери, гдје су грчке трупе изоловане. Данас у 4 сата из јутра чула се грмљава топова сјеверно од Богданице. На лијевој обали Вардара три одјељења бугарске војске напали су на предња одјељења српске војске, која су се налазила на лијевој обали ријеке, околу Меџикова. — У пет сати из јутра грчке посаде, које се налазе на дванаест километара између Карасули и Киландре биле су нападнуте од стране бугарске војске. У 7 сати пет батаљона бугарске војске нападоше на грчку војску, која се налази у Нигрити. У 8:30 часова бугарска војска се примакла пут језера Баголица.

Атина, 18. јуна. — Краљ је отпутовао у Солун. Флота је добила наредбу да се одмах упути пут Лефтере.

Солун, 18. јуна. — У мјеродавним круговима потврђује се вијест да су Бугари заузели јутрос Ђевђелију и да су се Срби повукли на траг пошто су увидјели да су Бугари бројем много јачи били.

Солун, 18. јуна. — Грчке су трупе заопколиле бугарске војнике у њихним становима у Солуну и разоружале их.

Софија, 18. јуна. — Бугарска је влада наредила својим изасланицима у Биограду и у Атини да уложе протест ушљед јучерашњих инцидентата, проузрокованих од стране српских и грчких трупа, чији је напад сасма неоправдан, те према томе бугарска влада одбија од себе сваку одговорност. Истовремено је наредила својим представницима да протестују ушљед концентрисања српских и грчких трупа, које концентрисање није ништа друго него једно изазивање.

Биоград, 18. јуна. — Бугарски је посланик предао српској влади ноту, у којој је протестовао против напада од стране српске војске на бугарске трупе. Међутим мјеродавни кругови изјављују, да овај протест није ништа друго него да Бугарска одбије од себе одговорност за отпочети рат са Србијом.

Софија, 18. јуна. — Бугарска Агенција доноси да је влада издала најстрожије наредбе војсци да обустави даље операције, а да се само одупру нападу, ако би га било од стране грчких или српских трупа.

Биоград, 18. јуна. — Влада је издала наредбу командату војске да предузме потребне мјере ушљед напада бугарских трупа.

Биоград, 18. јуна. — Пресбироскопштава да су нетачне вијести према којима су јутрос престали сукоби; напротив, јутрос се бој развио не цијелој линији великом жестином и српске трупе ушљед напада бугарских биле су приморане да пријеђу из дефанзиве у офанзиву, узимајући правац пут Штипа и Кочана. Једна бугарска чета заробљена је од стране српских трупа.

Биоград, 19. јуна. — Главна бугарска позиција Ријетке Букве заузета је на јуриш од српских трупа, послје крваве битке.

Биоград, 19. јуна. — Министар унутрашњих дјела изјавио је у Скупштини да је влада увидјела у нападима од стране бугарских трупа почетак рата са Србијом, те је ушљед тога влада издала наредбу командату војске да брани српско земљиште свим својим силама. Скупштина је одобрила одлуку владе и затражила од исте да се непоколебиво држи изнесене одлуке.

Софија, 19. јуна. — Према саопштењу бугарског генералног штаба, сукоби са Србима и Грцима изашли су неповољно за Србе и Грке.

Солун, 19. јуна. — Послје жестоког боја сви бугарски војници у овдашњим војним становима разоружани су; мајор Лазаров, шест официра 1208 војника заробљени су. Данас влада ред и мир у вароши.

Софија, 19. јуна. — Влада је синоћ предала један мемоар руском посланику у Софији.

Биоград, 19. јуна. — Према извјештајима из Скопља, српске трупе заузеле су Крупиште послје крвавог боја.

Биоград, 20. јуна. — Главне бугарске позиције Ријетке Букве заузеше српске трупе на јуриш послје крвавог боја.

Атина, 20. јуна. — Агенција „Хавас“ саопштава да је бугарски посланик тражио од Веницелоса да се непријатељства прекину, а да је Веницелос одбио и додао да је издао наредбу грчким трупам да иду напријед и да истјерају Бугаре са неутралног земљишта.

Солун, 20. јуна. — Краљ је отпутовао на границу да предузме команду над војском.

Биоград, 20. јуна. — Српске су трупе заробиле на Ријетке Букве 70 бугарских официра, 4.000 војника и заплијениле су 30 топова.

Атина, 21. јуна. — Грчке трупе заузеле су Ђевђелију и Килкис, Бугари су се дали у бјегство.

Софија, 21. јуна. — Срби и Грци, одбијајући прекид операција, доводе до тога да је рат неизбежан. Бугарска Агенција демантује сва извјештаја из Биограда, која се односе на успјехе Срба против бугарске војске.

Беч, 22. јуна. — Бугарска Агенција јавља, да су Бугари потукли Србе, који су наступали у округ Ћустендилски и гонили су их до на сјевер Егри Паланке. Бугарска Агенција јавља да је српски пораз потпун.

Атина, 22. јуна. — Код Лиговани заробљен је батаљон бугарски.

Биоград, 22. јуна. — 18 официра и 1422 заробљена бугарска војника приспјели су овдје; није било никаквог инцидента. Срби су натјерали Бугаре у бјегство код Кочана, чији је пад неизбежан.

— **Атинска Агенција** —

Атина, 18. јуна. — Због бугарског напада, без објаве рата, на цијелој бојној линији, грчка влада позвала је бугарске трупе у Солуну да у року од једнога часа положе оружје.

Атина, 18. јуна. — Пошто бугарске трупе у Солуну нијесу хтијеле положити оружје у одређеноме року, отпочела је паљба, послје које се бугарски гарнизон предао. У вароши је потпун ред и мир.

Атина, 18. јуна. — Напад бугарски извршен је без озбиљне страгегиске важности. Мјеродавни кругови тврде, да је бугарски напад на Грке и Србе учињен намјерно. Грчка је енергично предузела све мјере да сачува новодобијене земље. Међутим са службене стране нема никаквих извјештаја који би значили да је Бугарска објавила рат, али министарски савјет је ипак одлучио да вечерас у Софији уложи енергичан протест противу нове повреде протокола о установљењу демаркационе линије. Јавно мишљење необично је озлојеђено поступком Бугарске.

Атина, 18. јуна. — Генерал Калорис упутио је у 4:30 часова командату бугарских трупа генералу Хесапијеу позив да у року од једнога часа напусти Солун, да трупе положе оружје и да с њима на нарочитоме возу отпутује до потоњих грчких предстража под заштитом грчке војске. Два часа по истеку рока, пошто Бугари не оставише варош, грчке трупе опколише станове у којима су бугарске трупе. Ове се предадоше. Најјачи отпор учинише Бугари у касарни недалеко од стана главног грчког штаба у близини Св. Софије, али и ове су се бугарске трупе предале. Напошљетку Бугари су се још опирали у касарнама, од којих је једна у близини цркве Светог Димитрија, али ове су биле приморане да се предаду. Сад у вароши влада потпуни мир. Губитака нијесмо имали. Пожара није било. Капетан торпиљера „Лав“ телеграфирао је министру мрнарнице, да је био нападнут од Бугара приликом извиђања у близини Лефтере. Торпиљер је одмах одговорио јаким ватром и Бугари се разбјегоше. У 9:30 часова овдашњи бугарски посланик посјетио је Веницелоса и предао му је протест против грчког напада код Лефтере, бацајућу сву одговорност на Грчку. Веницелос му је одговорио да га много зачуђава такви корак бугарске владе, која пошто пото хоће рат и да он не узима на себе одговорност за садашње догађаје, јер бугарске трупе учинише напад на фронту од неколико километара.

Атина, 21. јуна. — Министарство војно саопштава: У току цијелог јучерањег дана водила се жестока борба код Килкиса. Грчке су дивизије освајале један за другим утврђене непријатељске положаје. Непријатељ се био утврдио на 6—7 километара пред Килкисом. Наше мјешовито одјељење освојило је послје борбе Гегли и непријатељ је у нереду бјегао пут источне обале ријеке Вардара. На десној страни наше трупе заузеше Лигвани. Једна чета бугарска у јачини од 200 војника са официрима заробљена је. Непријатељ, напуштајући постепено своје батерије, најпослије се склонио у потоњу батерију код Лагана, гдје је сада и опкољен. У току борбе код Лигвани наше су трупе освојиле осим три брзометна топа још и три крупна топа. Наше су трупе заузеле крајње десно крило Нигрите и наступају пут сјевера гонећи непријатеља, који, обузет паником, бјежи. Заробљено је 15 војника и велика количина војног материјала. Број погинулих код непријатеља огро-

ман је. Непријатељ, бјежећи, дао је доказа неописаног дивљаштва, рушећи и палећи вароши и околину Нигрите, касепећи старце и дјецу. Седма дивизија јавља да је заробила читав један пук који је био одвојен у току јучерање битке. Пук се предао на милост и немилост.

Атина, 21. јуна. — Веницелос је прочитао у Скупштини телеграм Главног Штаба којим извјештава о сјајној побједи грчке војске код Килкиса. Грци су заузели 60 бугарских топова. Посланици су великим одушевљењем поздравили ову вијест. Сви су клицали: Живио Краљ! Живија војска! Живио грчки народ! Живио Веницелос!

Атина, 21. јуна. — За вријеме заносног клицања у Скупштини Веницелос је прочитао Краљеву прокламацију народу, којом саопштава да је ушљед бугарске подлости наредио да уђе у акцију грчка војска и флота. Прије прочитања ове прокламације Веницелос је изложио ток потоњих догађаја и оцртао бугарске нападе, коју су натјерали три остала савезника да заједнички уђу у борбу против Бугара.

Атина, 22. јуна. — Веницелос је прочитао у парламенту краљеву посланицу, којом се народ позива на нову борбу против бившег савезника, који док су Грчка и остали савезници тражили правичну подјелу ослобођених крајева покуша, одбијајући споразум и арбитражу, да присвоји готово цјелину плодова заједничке побједи, заборављајући на обавезе спрам савезника и жестоке поуке из прошлости. Бугарска је дигла оружје на савезнике, профанишући светињу дјела Пред таквим недостојним поступком, грчки народ, солидарисујући се са српским и црногорским народом, диже оружје. Храбра војска и флота грчка позивају се да ослободе тек ослобођену браћу од јарма турског од нове тираније. Народ јелински, уздајући се у правичност херојске војске, неће зажалити никакву жртву за борбу Богом благословену. Ралис, један од шефова опозиције, хтио је да критикује Веницелосову политику, што је произвело непрекидне овације од стране парламента и трибуне наспрам Веницелоса.

— **Петроградски Вјесник** —

Петроград, 22. јуна. — Односно телеграма, који је пуштен из Софије у страну штампу, а којим се саопштава како је Сазонов бајаги послао грчкој влади депешу оштро критикујући нападај грчки на гарнизон бугарски у Солуну, министарство иностраних дјела изјављује, да ниједној балканској влади никаква депеша није била слана и да се лишава могућности одређења степена одговорности коју свака од ових држава има у садашњим догађајима. Влада царска са цијелом Русијом јавно укорави ову братоубиличку борбу балканских држава, као и политику која је довела до тог сукоба.

КЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

Српско народно позориште у Загребу. Бавећи се у Загребу српска народна позоршна дружина приказала је у хрватском казалишту Тургељевљев комад „О туђем хљебу“ и Шантићев комад „Хасанагићу“. И ова представа је постигла успјех. „Обзор“ тврди, да су се српски глумци и глумице на другој представи приказали у бољој свјетлости. У Тургељевљевој драми допао се Спасић, јер је умјетнички одиграо улогу пропалога плејлића Кучофкина. У „Хасанагићу“ се истакла Динићка приказом Хасанагићеве матере. „Обзор“ тврди, да су новосадски глумци и глумице оставили у Загребу пријатну усмену, а особито ће Загребанима остати у другој усмени мелодиозност њиховог говора, који је лијеп и чист и нада све благозвучан, а без напрезања и натезе, него од природе, као прави говор душе.

СЛИЈЕДИ ДОДАТАК

Српска трговачка омладина. Привремена централна управа Српских Трговачких Омладина у Аустро-Угарској са сједиштем у Новом Саду упутила је на Србе трговце овај проглас:

Већ је десет година, откада је српска трговачка омладина без велике рекламе, нечујно готово сама прегла, да организованим својим удари себи темељ љепше будућности.

За десет година створила је она себи организације готово у свима већим трговачким центрима нашим. У Угарској: Нови Сад, Панчево, Сомбор, Вршац, Сентомаш, Турски Бечеј и Стари Бечеј, у Хрватској и Славонији: Земун, Рума, Митровица, имају омладинске организације с потврђеним правилима. Основане су али чекају потврду својих правила трговачке омладине у Бел. Кикинди, Инђији, Ст. Пазови и Горњем Карловцу. Покрет овај захватио је Босну и Херцеговину: сарајевска, мостарска и бањалучка трговачка омладина организована је, а организацију створила је и наша трговачка омладина у Бечу.

Осим ових локалних покрета у појединим мјестима наша трговачка омладина одржавала је готово сваке године своје заједничке конгресе, на којима је утврђивала принципе заједничког рада и створила своју привремену централну управу и централну касу свих трговачких омладина у Аустро-Угарској монархији.

Сврха је овим организацијама: *васпитати нашу трговачку омладину за тешки јој позив, који је чека у привременом животу нашег народа.*

У нашој прошлости интереси трговачког staleжа били су занемарени. И то нам се љуто осветило: не само трговачком staleжу, него и цијелом народу. Под притиском јаке конкуренције српска је трговина потиснута; подузетнички дух српског народа у нашим крајевима је клоуно. И од свих несрећа које су задесиле српски народ у овим крајевима: то је можда била највећа. Јер у истом сразмјеру, како се страна трговина ширила у градовима, које су некада имале српски карактер, множило се у њима и страни становништво. Моћ средњег грађанског становништва опадала је с губитком сваке трговинске позитивности: јер ни ратарски staleж ни школована интелигенција није могла одржати српски карактер тих вароши, кад је у њима скрхана моћ српске трговине, код су слоњена крила српском подузетничком духу. Српство је у њима губило своју већину, а те вароши свој српски тип.

Васпитавање наше трговачке омладине има данас свој крупан националан значај: оно морамо ставити у ред наших најважнијих националних задатака. А у првом реду морају га ставити баш сами српски трговци. Јер више но ико други они треба да буду прожети увјерењем да Србин трговац бринући се о напретку српске трговине ствара најважније и најреалније увјете за напредак читавог народа. А бринути се о трговини српској значи у првом реду бринути се о трговачкој омладини, да нам она буде што боља, што најреднија, што образованија, како би што боље могла одговорити тешком националном задатку свом.

И на овом крупном националном задатку наше су омладине радиле досад скромно, нечујно. Оне су основале себи школе и покренуле свој лист „Трговачку Омладину“. Али ове задаће и сувише су тешке а да би их омладина сама без туђе помоћи могла ријешити. Истина је да се у сваком мјесту нашло људи који су прозрели важност трговачке омладине те је и материјално и морално потпомогали, и тој помоћи, коју су наши родољуби пружали нашој омладини, има се захвалити, што су наше организоване омладине готово у свима мјестима могле радити с успјехом. Али већ досадање искуство је показало да су овакви успјеси само половици, да су ипак само локални.

Рада у већем стилу и правога напреловања може бити само тако, ако се Централна Управа буде *оснажила* толико; да би могла давати што снажнија импулса раду, да би могла она и морално и материјално помоћи поједине омладине, створити им увјете за што успјешнији рад. Централној Управи је сврха да: 1) организује омладину у оним мјестима, гдје их нема; 2) да издржава лист; 3) да организује школе и курсеве по једном облику, да створи централан надзор, да се постара о издавању школских књига.

Све су то крупне и велике задаће. И централна управа и трговачка омладина напрегнуће све своје силе, само да би могла извршити своје задаће. Али те силе су мале. *Без помоћи наших трговаца централна управа неће их моћи извршити.*

И централна управа Српских Омладина сад се *први пут обраћа нашим трговцима за помоћ.* Ту помоћ моли трговачка омладина у двојак облику: 1) као претплату на свој орган „Трговачку Омладину; 2) као прилог фонду за издавање школских књига.

На својим је плећима српска трговачка омладина почела издавати и свој орган „Трговачку Омладину“. Служио је већинском општој омладинској потреби и развијао успјешно у омладини свијест у свијема правцима. Издржао је и те прве дане напора, борбе и рада. Он остаје то што је и досад био.

Али од данас постоје још и независним стручним гласником за својшту народну привреду. Овај лист није спекулативно подузеће појединаца, него једне народне установе: трговачке омладине. Њима се не мисли постићи материјалан успјех. Служиће општој народној потреби, привреди и подизању српске народне привреде. Пратиће развој и савременост свих привредних грана и догађаја. Од данас постаје „Трговачка Омладина“ приступачнија нашим трговачким, финансијским и привредним круговима.

У првом реду су дужни Срби трговци, привредници, и као и све наше кредитне и економске установе да се претплате на „Трговачку Омладину“.

Ми ћемо се свом снагом својом трудити да од овог листа створимо корисно, поучно и савремено привредно гласило. Данас је „Трговачка Омладина“ у цијелом српском новинарству једини лист такве врсте, на већ и то је довољан разлог, да му се живот и напредак обилатом претплатом обезбједи. „Трговачка Омладина“ ће и даље остати свјестан и независан бранич српске трговачке омладине и рада јој. Годишња претплата „Трговачке Омладине“ износи 8 кр., а излази двапут мјесечно. Примаће и све врсте трговачких огласа.

Трговачка омладина има још једну потребу. Привремена Централна Управа издала је до сад двије школске књиге своје: Српску граматику, коју је написао д-р Милан Петровић и Њемачку кореспонденцију, коју је написао Јосиф Шопф. Али и ове књиге омладина је издала на дуг. Но осим тога потребне су књиге за рачун, књиговодство, за трговачко и мјесично право, за трговачки земљишник, за контоарске радње. Без ових књига не може бити напретка у нашим школама. А те књиге треба да буду јевтине, како би омладинци, који хоће да се образују на што лакши начин дошли до својих потребних књига. Са сваком па и најмањим даром биће омладини знатно помоћено.

Срби трговци! Помозите омладини својој, јер тако можемо најљепше помоћи и себи и народу своме. Претплатите се дакле на лист своје омладине, помозите прилозима и претплатом издавање наших школских књига. Сваки новац треба слаћати на адресу: Администрација „Трговачке Омладине“, Нови Сад, Ujvidék.

Смрт Николаја Овсјаног. У Петрограду је прошлог мјесеца умро генерал Николај Сомановић Овсјани. Било му је 65 година. Као млад официр учествовао је у руско-турском рату 1877—1878. одликовавши се при заузимању Ћустендила (Велблужда) а по свршетку рата био је управитељ Ћустендила. Послије рата био је неколико година са службом и у нашој земљи. Кад се вратио у Русију, био је постављен за професора Николајевске академије генералштаба гдје је предавао војну историју и историју Словена. Послије свога умировљења живио је стално у Петрограду и занимао се књижевним радом. Његови су радови штампани у листовима: „Славјанскија Извјестија“, „Руски Инвалид“, „Руске Старине“, „Правитељствени Вјесник“, „Журнал Мин. Нар. Просвјешчења“ и т. д. За то врлије узимао је живог учешћа у Славјанском Општеству. Пошљедњих мјесеци повјерио му је савјет Славјанског Општества, да шаље на Балкан лекаре и медицинске потребе за словенске војске. У својству члана Черњајевског комитета при Славјанском Општеству он је путовао у нове српске крајеве (Стару Србију и сјеверну Македонију), али на том путу навукао је болест, којој је и подлегао. Чланом Славјанског Општества био је до 30. новембра 1880. Био је добар човек. Написао је више дјела о словенској историји и словенским подвизима. Главнија су: „Руска управа у Бугарској 1877.—78.—70“ (три свјеске) и „Зборник грађе о управи и окупацији Бугарске“ (шест издања), „Војни радови у Кинеској 1900.—1901“ „Савремена Турска“ (црте из 1877.) „Србија и Срби“, „Бугарска и Бугари“ и „Ближи Исток и Словенство“. У листу „Славјанскија Извјестија“ писао је чланке: „Црногорци при опсади Скадра“, „Скадар и Дрч“ „Француз о Словенима“. Опојан је у васкрсенској цркви а сахрањен у смоленском гробљу. На опјелу је чинодјествовао и црногорски синђел, Мардарије Ускоковић. Књагиња Јелена Петровна (српска принцеза Јелена) положила је на његов самртни одар лијепо вијенац. На гробу су се с њиме опростили: синђел Мардарије Ускоковић, бивши српски министар Генчић, А. А. Башмаков и А. В. Василев. Слава му!

Књижевни оглас. Издавалачка књижара А. Рајнвајна на Цетињу објављује:

„У нашем издању кроз мјесец дана изаћи ће из штампе у најкуснијој опреми нова књига pjesама нашег познатог pjesника г. Мићуна М. Павићевића, под насловом: „*Pjesме крви и слободе*“.

Ранију збирку Павићевићевих pjesама, које су се односиле на балкански рат, сва је наша и хрватска књижевна критика најсимпатичније поздравила (поред осталих листова и часописа види: биоградско „Дело“ и загребачки „Савременик“ за 1913. год.).

У овој новој збирци ући ће поред уметничких pjesама и pjesме испјеване у жанру народне поезије за пјевање уз гусле, као: „Освојење Бардањола“, „Прелазак преко Богићевице“, „Освојење Скадра“ и т. д.

Књига ће изијети 4—5 штампаних табака велике осмине, а њена цијена је само 80 њара.

Претплата се полаже унапријед било нама или писцу на Цетиње, а пошиљку књига вршиће књижара о своме трошку.

Уљудно се моле сви љубитељи српско-хрватске књиге, да се заузму око скупљања претплате и новаца са списком претплатника да што прије упуते; такође молимо српске и хрватске листове да би извољели овај оглас оштампати“.

Историја Биограда. Тодора Стефановића Вилоског, „Историја Биограда“ што је издаје биоградска општина, ућиће кроз који дан у штампу. Ово је дијело подијељено у двије књиге. Прва књига изаћи ће у текућој, а друга књига у идућој (1914) години. Обије књиге штапаће се у државној штампарији на најфинијој хартији са преко стотедесет које већих, које мањих слика. Веће слике, понајвише репродукције бакрореза и челикореза, старих и нових дрвореза, ситуационих планова и т. д. израђују се у једном од најпознатијих уметничких завода у Бечу. Све остале слике, нарочито оне, које ће се штампати у тексту, израђују се у српској државној штампарији.

Књига, украшена са седамдесет и више слика, међу којима ће бити и репродукције старих француских, њемачких, холандских, енглеских и италијанских бакрореза, имаће занимљив садржај, јер се у њој прича историја српске пријестонице од њезиног постанка до њезиног освојења под Карађорђе 1806. г.

Послије увода, у коме се говори о значају Биограда у давној прошлости и садашњости и у којој се нарочито указује на мијене кроз које је пролазила српска пријестоница у свима вјековима од Римљана па до њенога освојења под Кара-Ђорђе и послјеје занимљиво излагања геолошких и преисторијских прилика на терену биоградском, настаје историјско причање догађаја, што су се збивали у самом Биограду и његовој непосредној околини. Уза сваки примјерак у овом дјелу биће примјелбе са тумачењем и наводом извора из којих је писац црпио.

Главна је садржина првој књизи, која је подијељена у петнајест одјељака, ова: Биоград прије Римљана и под Римљанима (Сингидунум). Историја Биограда а средњем вијеку. Биоград под Грцима и Мађарима. Биоград под владом деспота Стевана Лазаревића. Борбе око Биограда са Турцима послјеје смрти деспотове. Јован Хуњади. Ђурађ Бранковић и Јован Капистран у доба опсаде Биограда под Султаном Мехмедом. Побојна Хришћана. Убиство графа Улриха Цељског у Биограду и освета краља Владислава Посмрчета над Хуњадијевцима.

Историјски догађаји пред над Биограда и његово освојење под султаном Сулејманом Величанственим. Биоград под влашћу турском. Утврђења, варош и преграђе под Турцима. Живот и обичаји у Биограду под Турцима. Срби и Дубровчани. Шта причају путници у шеснаестом и седамнаестом вијеку о Биограду. Историјски догађаји. Буре и ратови. Спаљивање моштију Св. Саве. Предзнаци новог времена. Пораз Турака код Беча. Освојење Угарске. Смрт великог везира Кара-Мустава у Биограду. Одметник Јеген Осман диже буну у Биограду. Опсада и освојење Биограда под курфирстом Максимилијаном Еманујилом (1688. г.) Сеоба патријарха Арсенија Чернојевића. Карловачки мир. Биоград изнова под турском влашћу. Друга опсада и освојење Биограда под принцом Јевђењем Савојским 1717. г. Биоград под влашћу Њесареваца. Нове грађевине у њемачкој и српској вароши. Политичка администрација општинске управе у српској и њемачкој вароши. Црквени и просвјетни живот. Живот и обичаји у српском и њемачком грађанству. Ратни догађаји. Пад Ниша и погубљење ђенерала Доксата у Биограду.

Битка код Гроцке. Турци опасују Биоград. Биоградски мир 1739. и коначна предаја града и вароши Турцима. Биоград изнова под турском влашћу. Вјерске и друштвене прилике у њему. Шта причају страни путници о новом турском Биограду. Предзнаци рата. Уговор цара Јосифа II. и руске царице Катарине о заједничком рату против Турске и подјели Балкана. Рат с Турском под царем Јосифом

II. Опсада и освојење Биограда под маршалом Лаудоном 1789. Уређење новог Биограда. Српски фрајкори и српско грађанство у Биограду. Политички заплети. Смрт цара Јосифа. Цар Леополд II. обавезује се да преда Биоград Турцима. Свиштовски мир 1791. год. Предаја Биограда Турцима. Биоград изнова под турском влашћу. Историјски догађаји у биоградском пашалуку и у Биограду пред српски устанак. На догледу освојења Биограда под Кара-Ђорђе 1806. г.

Као што смо извјештени из општинских кругова, обије књиге историје Биограда имаће по 42—45 табака и штапаће се у 4000 примјерака, и то 1000 примјерака у ванредном издању, чија ће цијена бити већа, а 3000 примјерака у обичном издању са цијеном умјеренијом.

Садржина II. књиге, у којој се претреса историја Биограда и његова развија од освојења под Кара-Ђорђе до најновијег времена, огласиће се чим I. књига историје Биограда изађе из штампе.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Министарске сједнице. Поводом новог тешког положаја на Балкану у Краљевом Двору одржано је у току ових дана под предсједништвом Његовог Величанства Краља више министарских сједница.

Честитка. Новосадски „Браник“ у свом пошљедњем броју доноси у цијелини честитку, коју је г. д-р Мих. Полит-Десанчићу, прваку српском у Војводини и познатом родољубу и народном борцу, упутио г. Д. Греговић, маршал Двора по заповијести Његовог Величанства Краља приликом г. д-р Политове осамдесетогодишњице рођења. У исто вријеме доноси и писмо г. д-р Полита којим се топло на честитци захваљује.

Предсједник Владе на бојишту. Предсједник Краљевске Владе г. бригадир сердар Јанко Вукотић отпутовао је из Биограда натраг у Скопље чим су се појавили први озбиљни сукоби између бугарске и српске војске. Он је заједно са српском Врховном Командом распоредио нашу војску на потребним положајима. Наша се војска налази у најбољем расположењу и потпуно је одморна.

За Балканце. Г. професор Виргил Петрић из Задра, један од истакнутих хрватских вођа у Далмацији, на глас да је дошло до спора међу савезним балканским државама и да врло лако може пасти крв — као у ствари и што је сад — није могао а да не да одушка својим осјећајима и не довикне им да не проливају крв, те је сјпевао о томе једну патриотску pjesму у десетарцу и као посланицу је упутио савезним државама. Ова pjesма штампана је у Сплету на финој сатинираној хартији. Износи 16 страница с приговором. Носи наслов „Посланица славодобитним Балканцима“. Штампана је латиницом. Писац је 50 примјерака ових књига послао на Цетиње књижари Мартиновића и Иванишевића да их раздијели бесплатно, а ако би ко случајно што за њих дао, да се то да на добротворне сврхе.

Уписан за добротвора. Г. Урош Марић, дворски апотекар на Цетињу и његова браћа уписали су свога брата, пок. Јевта, судскога савјетника, за члана добротвора „Фонда за потпомагање сиромашних гимназијалаца“ и положили сто перпера. Управа фонда изјављује г. г. Марићима своју благодарност. Утјешна је појава да наш свијет увиђа корист овакве добротворне установе, те је у пошљедње вријеме уписано четири добротвора. Надамо се, да ће се и други угледати на њих, те, колико је могуће више, потпомогати ову корисну установу.

Читуља. У сриједу је на Цетињу преминуо Кићун Мијушковић, рачуновођа грађевинског одјељења Министарства Финансија и Грађевина, послјеје краћег али тешког боловања. Покојник је био један од марљивих и трудољубивих државних службеника. Предан је матери земљи истог дана послјеје подне уз учешће многобројног отменијег грађанства.

Истог дана сахрањен је и Јован Муса — Кнежевић, отац г. Николе Кнежевића, трговца овдашњег.

Покој им души, а утјеха породици.

Помен. Чиновници Министарства Финансија и Грађевина дају сјутра у 10^{1/2} сати парастос своме другу пок. Перку Вукотићу, шефу главног државног рачуноводства, који је као бригадни барјактар погинуо у јуришу на Тарабошу 26. јануара.

Вријеме. Од како је настало кишовито вријеме још никако не може да се честито изведри и освану лијепо дани и ако се налазимо у сред лета. Облачно вријеме већ траје данима, а бујне се кише изливају врло често. Оне нас још и сад прате. Почела је прекисноћ и преко дана је није било, али зато је почела да лије чим је пала ноћ. И од јутрос рано толико се страховито излива као да је провала облака. Ово абнормално вријеме разумије се није добро за усјеве.

ТЕЛЕГРАМИ

Пиза, 19. јуна. — Италијански краљ и краљица праћени министром Санђулином отпутовали су у Кил.

Кил, 20. јуна. — Италијански краљ и краљица стигли су и били су примљени од стране њемачког цара и царице.

Бриндизи, 20. јуна. — Есад паша је стигао овдје на једном италијанском параброду из Драча, одакле ће отпутовати за Рим.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Позивају се она и. г. претплатници, којима истиче претплата 1. јула тек. године, да изволе на вријеме обновити претплату, како не би било прекидања у пошиљци листа.

Цијена је за „Глас Црногорца“ досадашња и означена је на челу листа.

„Глас Црногорца“ неће се никоме слати ко унапријед не пошаље претплату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Цетиње, 12. јуна 1913.

Администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

Изашао је из штампе:

ЗБОРНИК

СУДСКИХ ЗАКОНА, НАРЕДАБА И МЕЂУНАРОДНИХ
УГОВОРА ПО СУДСКОЈ СТРУЦИ
ЗА
КРАЉЕВИНУ ЦРНУ ГОРУ

СЛУЖБЕНО ИЗДАЊЕ
КРАЉ. МИНИСТАРСТВА ПРАВДЕ

КЊИГА II.

Зборник обухвата вријеме од 18. октобра 1798. до 25. фебруара 1910 године.

Може се добити код Управе Државне Штампарије на Цетињу. Цијена Перп. 4.

Званични огласи

Објава

На дан 26. јуна т. год. одржаће се у канцеларији административног одсјека Министарства Финансија и Грађевина, јавна лицитација за набавку 3300 квинтала ђумура — кокса — за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Предаја ђумура има се извршити франко Цетиње и то: пред магазином Владиног Дома квинтала 1500; пред магазином болнице „Данило I“ кв. 1200; пред магазином истр. затвора квин. 600; гдје се има извршити мјерење.

Трошкове последије мјерења сноси Министарство.

Вреће су својина подизмача и њихова тежина одбија се од количине кокса, нађене мјерењем.

Кокс има по квалитету одговарати садашњем, који се налази у магазином Владиног Дома и мора бити чист и сув.

Предаја кокса има отпочети најдаље 15 јула, а коначно извршена до 1. септ. ов. год.

Подизмач је дужан положити на дан лицитације кауцију од перп. 2500 у готову новцу или папирима од вредности, или кауцију од 6500 перпера у непокретности.

Ко жели лиферовати горњу количину кокса може сваког радног дана у поменутом одсјеку Министарства видјети мустру кокса и видјети ближе услове.

Број 3118. — Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађ., 10. маја 1913., Цетиње. 6,7

Објава

Од 1. јуна ове год. пријенос поште и превоз путника на линији Бар—Стари Бар—Улцињ врши се аутомобилом.

Подвознице се купују код пошт. станица.

Подвозна је такса за једног путника од Бара или Ст. Бара до Улциња или обратно 4 перпера.

Аутомобил сваког дана

полази из	долази у
Бара у 5:30 по подне	Ст. Бар у 5:40 по подне
Ст. Бара у 5:45 « «	Улцињ у 7:20 « «
Улциња у 6:30 пр. подне	Ст. Бар у 7:50 пр. подне
Ст. Бара у 8 « «	Бар у 8:10 « «

Полазак и долазак бива тачно по распореду, испред дотичних пошт. станица.

П. т. број 6912. Из Министарства унутрашњих дјела — пошт.-телегр. одјељење — 1. јуна 1913., на Цетињу. 3,3

Објава

На дан 25. јуна т. год., одржаће се у канцеларији административног одсјека Министарства Финансија и Грађевина јавна лицитација за набавку 600 кубних метара дрва за огрјев извјесних државних надлештава на Цетињу.

Ко би желио лиферовати горњу количину дрва, може сваког радног дана у поменутом одсјеку министарства видјети ближе услове за то.

Број 3118. — Из канцеларије Административног Одсјека Министарства Финансија и Грађ., 10. маја 1913., Цетиње. 6,7

ОБЈАВА

На основу ријешења Господина Министра Финансија и Грађевина од 5. ов. мј. бр. 341. држаће се у уторник 25. ов. мј. опфортална лицитација за поправку колског пута Бар—Улцињ км. 32.600

Подизмач поправке дужан је претходно направити дуж цијелог пута 10.040 кубних метара шљунка од здравог креченог камена, који му као добар одреди настојник пута; очистити и проширити кунете, проширити један дио пута за још један метар, направити око 40 нових тумбина, утврдити старе тумбине и подзиде, гдје буде одређено. Шљунак — мулоз — има се у гомилама по крај смјештати тако, да не смета саобраћају и да се даде лако премјерити. Шљунак ће се примити комисијски, последије чега ће бити дужан подизмач извршити разгртање истог о свом трошку а држава ће му дати само ваљак и шофера; остале трошкове око ваљка сноси подизмач.

Рок предаји шљунка биће најдаље до 1. септембра ове године а целокупној поправци пута до 15. новембра тек. год.

У току рада даће се подизмачу само три аконтације и то последије израде првих 5000 кубних метара мулоза, последије израде целокупног мулоза а трећа у половини разгртања и сабирања мулоза.

Подизмач је дужан дати гаранцију у имању или новцу. Ако је ова у имању, има се офери приложити увјерење надлежног суда о процјени имања и о томе, да ли је ово слободно од свију терета. Вриједност имања мора представити најмање 30% понуђене цијене. Гаранције у готовом новцу које морају износити 20% од понуђене цијене, морају се депоновати код којег новчаног завода, а у оферту приложити изјаву дотичног завода и обавезу да ће новац на захтјев упутити Одјељењу.

Офери се шаљу у запечаћеним кувертама без икаквих других назнака осим адреса Одјељења и „Офери за њут Бар—Улцињ“, што се мора нарочито истаћи на видљивом мјесту куверте. Печат на воску не смије имати никакав знак по коме би се могло закључити ко је лицитант.

Офери, који стигну Одјељењу до осам сати у јутру 25. ов. мј. сматраће се као благовремено предати.

Одјељење задржава право уступити рад подизмачу, који понуди најозбиљније услове, који приближно одговарају стварности и доказују да подизмач разумије посао.

Подробни услови могу се сваки дан прегледати у Одјељењу на Цетињу и у општинама Барској и Улцињској.

Бр. 341. Из Одјељења за Грађевине и Саобраћај, 12. јуна 1913. г., Цетиње. 2—2

Приватни огласи

КЊИГОВОЂА струковно наображен, вјешт свим трговачким пословима са познавањем хрватског и њемачког језика, са извршним свједоџбама, тражи намјештење у којој творници или велетрговини. Цјењене понуде на

ИВАН БЛАЖЕКОВИЋ.
Бакар код Фијуме.
п. п. бр. 133, 3,3

Црногорској Банци на Цетињу

потребно је стручно лице, које ће бити у стању, да самостално спроведе — установи — при Банци робно одјељење у вези са комисионарским пословима, те да као шеф тог одјељења предузме сталну бригу око вођења тих послова.

Понуде са условима треба упутити што скорије Банци.

Првијенство ће имати они, који су се показали искусним у овом правцу рада, што ће доказати потребним свједоџбама. П. п. бр. 152, 3,3

ОГЛАС

Из слободне руке продајем за готов новац шест кара и осамнајест коња са опремом. Купац ако би желио исто купити на причек, — чекао бих га за годину дана, кад би ми новац обезбедио сигурном непокретношћу, а ако би желио могу му уступити и штапу под кирију до Ђурђева-дне идућег.

Подгорица, 6. јуна 1913.
Филип С. Пејовић.
П. п. бр. 153, 2,3

Објава

Унгарско Хрватско Паробродско Друштво из Сењске Ријеке

Са овим ставља до знања заинтересованим: Од 1. јула т. г., п. н. к. успоставиће нови пловидбени ред, како сљедеће:

I. Трговачка пруга Сењска Ријека—Патрас

Иста је до сад била петнајесто-дневна, измијењена је у седмичну пругу, дотичући редовно: Трст, Сењску Ријеку, Грж, Будву, Бар, Улцињ, Медова, Драч, Валону, Санта Кваранта, Крф, Сајад, Паргу, Превезу, Санта Мауру, Аргостоли, Занте, Патрас и обратно.

Долазак од Трста и Сењске Ријеке у Бар биће сваке сриједије последије подне, а повратак из Патраса сваке сриједије у јутру у 1 сат.

II.

Ново отворена трговачка пруга Грж—Валона

Отпочеће нову пловидбу редовно од 5. јула т. г. п. н. к. два пут седмично дотичући: Грж, Будву, Спич, Бар, Улцињ, Медову, Драч, Самени, Валону и обратно.

Долазак из Гржу у Бар сваког уторника и суботе у 2 сата и 15 последије подне, а у повратку из Валоне сриједом и неђељом у 11 и 30 ноћу. Ова пруга при доласку и повратку има везу са брзим парабродима у Гржу са Сењском Ријеком.

III.

Пруга Сењска Ријека—Оботи

Почеће од 10. јула т. г. п. н. к. обављати петнајесто дневну пловидбу дотичући: Сењску Ријеку, Грж, Будву, Бар, Улцињ и обратно.

Бар, 12./25. јуна 1913.

ОТПРАВИШТВО

Унгарско Хрватског Паробр. Друштва у Бару.
П. 213, бр. 165, 1,3

Јавна благодарност

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног мужа, односно оца и свекра

ЈОВАНА (МУСЕ) КНЕЖЕВИЋА

који се последије дугог боловања 19. јуна т. г. пресели у вјечност у 75. години живота, — сматрамо за особиту дужност и овим путем изјавити доживотну захвалност:

Његовом Краљ. Височанству Књазу Петру на изјављеном саучешћу преко свог ађутанта г. поручика Рака Ђурковића;

Његовом Високопреосвештенству Господину Митрополиту Митрофану на изјављеном саучешћу преко ђакона г. Ива Калуђеровића;

Г. г. љекарима: Перазићу, Матановићу, Иличковићу и Новаковићу, који се својски заузимаше да покојнику болове олакшају и од смрти га спасу;

Г. г. проту Крсту Матановићу, игуману Мирону, попу Стеву Дрецу и ђакону И. Калуђеровићу на извршеном опијелу;

„Црквено Пјевачком Друштву Његош“ на учешћу у спроводу и опјелу, као и ученицима IV. разреда Богословско-Учитељске Школе, који из почастии својим присуством спровод увеличаше;

Грађанству вароши Цетиња обојега пола, које у онако великом броју покојника до вјечне куће испратише и нама тиме у неколико тугу ублажише; и

Свима онима, који нам телеграфски или писмено изјавише саучешће.

Још једанпут свима и свакоме наша најдубља благодарност и незаборављено признање.

Цетиње, 20. јуна 1913 г.

Ожалошћени: супруга Маре; син Никола; снаха Стане с осталом родбином.

п. п. бр. 178, 1,1

Своме незаборавном другу.

Шефу Држ. Гл. Рачуноводства

† ПЕРКУ К. ВУКОТИЋУ

— бригадном барјактару —

погинулом на Тарабошу 26. јануара ове године, — даваћемо помену у неђељу 23. ов. мј., у 10^{1/2} сати у Влашкој цркви, о чему се извјештавају пријатељи и познаници покојникови.

ЧИНОВНИШТВО МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА.
П. 44, бр. 177, 1,1

ПОМЕН

Јављамо својти, пријатељима, кумовима и познаницима, да ћемо нашем никад непрежаљеном мужу, односно, оцу, сину и брату

† кап. ВУКАНУ ЂУРАНОВИЋУ шефу штаба бјелопавлишке бригаде

погинулом на Нерфушу 18. децембра 1912 г., држати парастос на Петровдан 29. јуна о. г., у цркви Св. Спаса, Доње Село-Мартинићи.

Ожалошћена: удова Јоке В. Ђурановић са дјецом и осталом родбином. П. 58, бр. 170, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Учвијељеним срцем јављам својим пријатељима и познаницима, да се мој син

† МИЛИЈА МИЉЕВИЋ

преселио у вјечност 7. маја 1913 године, у најљепшем цвијету своје младости, у 22 год. свога живота, а последије подужег и тешког боловања.

За свету дужност сматрам, да овим усрдно захвалим дарежљивој браћи, који су у Сјеверној Америци богатим новчаним прилозима омогућили повратак у Домовину моме пок. сину. И ако је тежио, да учествује у овогодишњем светом и ослободилачком рату, спријечен болешћу и изнурен дугим путовањем, није могао доспјети, да погине на бојишту и нађе најљепшу уколницу код онамо погинуле браће на Бардањолту, гдје му је остао стриц † НОВИЦА и браћа † ЛУКА и † ТОМИЦА.

Нека је вјечна хвала свима, који мога сина ожалити и до гроба испратише.

Шобајићи, 11. јуна 1913.
Ожалошћени отац: ЗЕКО МИЉЕВИЋ,
П. 136, бр. 166, 1,1 из Шобајића.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег драгог синчића

† ВЛАДИСЛАВА

који испусти своју душицу 17. овог, сматрамо за особиту дужност изјавити нашу благодарност грађанству вароши Цетиња и браћи Доњокрајцима.

Хвала свима и свакоме, ко нам ма којим путем пружи утјеху у овој нашој жалости.

Цетиње, 20. јуна 1913.
Ожалошћени: отац Јован Иваншевић; мајка Крстиња; сестре: Вукосава и Смиљка.
П. 57, бр. 173, 1,1